

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการรีดเอาทรัพย์สิน (Black Mail)¹

สมพงษ์ รุ่งเพ็ชรวิภาวดี²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการรีดเอาทรัพย์สิน (Black Mail) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมา แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการรีดเอาทรัพย์สิน (Black Mail) โดยในส่วนแนวคิดหลัก ความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล (Causation) ถ้าผลที่เกิดขึ้นไม่สัมพันธ์หรือห่างไกลกับการกระทำหรือไม่ใช่ผลโดยตรงแล้ว ผู้กระทำย่อมไม่ต้องรับผิดชอบ เพราะเป็นเรื่องสำคัญในการกำหนดความรับผิดชอบบุคคล โดยอ้างอิงจากแนวคิดทฤษฎีความรับผิดชอบโดยเด็ดขาด ที่เน้นหลักว่าเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้วและสามารถที่จะทราบตัวผู้ก่อความเสียหายผู้นั้นก็ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่ตนก่อขึ้นทั้งสิ้น โดยไม่มีสิทธิปฏิเสธความรับผิดชอบ รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีความรับผิดชอบโดยเคร่งครัด บุคคลอาจรับผิดชอบได้แม้ไม่ได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ซึ่งผู้เสียหายมีการพิสูจน์เพียงว่าความเสียหายเกิดขึ้นเพราะตัวทรัพย์สิน และพิสูจน์ฐานะของบุคคลที่จะต้องรับผิดชอบ แต่ผู้กระทำละเมิดไม่สามารถพิสูจน์หักล้างว่าตนไม่จงใจหรือประมาทเลินเล่อ คงพิจารณาเพียงว่าความเสียหายดังกล่าวเป็นผลมาจากการกระทำของผู้กระทำละเมิดเท่านั้น ความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สินเป็นปัญหาการก่ออาชญากรรมในด้านทรัพย์สินที่ได้ปรากฏขึ้นและส่งผลกระทบต่อประชาชน และมีรูปแบบของการกระทำความผิดที่มีความหลากหลาย และแยบยลมากขึ้นตามแต่ละยุคสมัย ซึ่งแต่เดิมอาจจะเป็นความผิดโดยบุคคลคนเดียว ต่อมามีการพัฒนาเป็นการสมคบกันของบุคคลหลายคนเพื่อกระทำความผิด หรือแม้แต่การกระทำความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สินโดยกระทำเป็นอาชีพด้วยเหตุนี้เมื่อเกิดข้อเท็จจริงขึ้นบางประการ กฎหมายอาญาของไทยในความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สินก็ไม่อาจลงโทษให้สาสมกับความผิด และจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญาของไทย ยังคงมีปัญหาบางประการที่ไม่อาจลงโทษผู้กระทำความผิดให้เหมาะสมกับความผิดที่ก่อ

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการรีดเอาทรัพย์สิน (Black Mail) ตามกฎหมายไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายต่างประเทศ ด้วยบทกฎหมายและการกำหนดโทษยังไม่ครอบคลุมด้วยกันหลาย

¹บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการรีดเอาทรัพย์สิน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ ดร.กัลยา ตันศิริ และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ประเสริฐ ตันศิริ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสรรค์

²นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนกลาง) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ประการ ซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้

จากการศึกษาประเด็นปัญหาโดยพิจารณาจากบุคคลผู้กระทำความผิด ลักษณะของบุคคลที่กระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 338 เมื่อพิจารณาถึงสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไป การกำหนดโทษยังไม่เหมาะสมหรือครอบคลุมการกระทำความผิด เพราะนอกจากผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สินโดยคนเดียวแล้ว การกระทำความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สินได้มีการกระทำตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยกระทำเป็นกลุ่มบุคคลร่วมกันกระทำความผิด ด้วยเหตุนี้เมื่อเกิดข้อเท็จจริงขึ้นบางประการกฎหมายอาญาของไทยในความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สิน (Black Mail) ก็ไม่อาจลงโทษให้สาสมกับความผิด

ประเด็นปัญหาที่สองพิจารณาจากเจตนาผู้กระทำความผิดโดยพิจารณาจากการกระทำความผิดเป็นอาชพ ความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สิน ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 338 เป็นความผิดที่มีเจตนากระทำต่อทรัพย์สินของผู้อื่น โดยผู้เชื่อว่าเปิดเผยความลับ แต่ในสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงพบว่า ปัญหาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์สินโดยเฉพาะการกระทำความผิดด้วยการรีดเอาทรัพย์สินโดยกระทำความผิดเป็นอาชพ ซึ่งตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน หากผู้กระทำได้กระทำความผิดเป็นอาชพ ประมวลกฎหมายอาญาก็มิได้บัญญัติให้การกระทำความผิดเป็นอาชพ เป็นเหตุจูงจูงอย่างหนึ่งที่ผู้กระทำจะต้องรับโทษหนักขึ้น หากพิจารณาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 159 วรรคแรก บัญญัติว่า “ถ้าจำเลยเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษเพราะได้กระทำความผิดมาแล้ว เมื่อโจทก์ต้องการให้เพิ่มโทษจำเลยฐานไม่เจ็ดหลาบให้กล่าวมาในฟ้อง” ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 92 บัญญัติว่า “บุคคลใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ถ้าและได้กระทำความผิดใดๆ อีกในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่ก็ดี ภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษก็ดี หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นหนึ่งในสามของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง” และประมวลกฎหมายอาญามาตรา 93 บัญญัติว่า “ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ถ้าและได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดที่จำแนกไว้ในอนุมาตราต่อไปนี้ซ้ำในอนุมาตราเดียวกันอีกในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่ก็ดี ภายในเวลาสามปีนับแต่วันพ้นโทษก็ดี ถ้าความผิดครั้งแรกเป็นความผิดซึ่งศาลพิพากษาลงโทษจำคุกไม่น้อยกว่าหกเดือน หากศาลพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นกึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง...(13) ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 334 ถึงมาตรา 365” บทบัญญัติของกฎหมายตามที่กล่าวมาข้างต้น เป็นเรื่องในการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิด ซึ่งศาลพิพากษาเพิ่มโทษผู้กระทำความผิดได้เท่านั้น

ประเด็นปัญหาที่สามเปรียบเทียบอัตราโทษของความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สิน (Black Mail) โดยเปรียบเทียบกับประเทศเยอรมัน ประเทศฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษ เมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบอัตราโทษ

ในความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สิน (Black Mail) ในประเทศเยอรมัน ประเทศฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษนั้น พบว่ามีความแตกต่างกันในแง่อัตราโทษ แต่ทุกประเทศต่างมีการกำหนดโทษจำคุกในความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สิน (Black Mail) ไว้เหมือนกัน ซึ่งจะมีความแตกต่างกันที่ระหว่างโทษและลักษณะของการกระทำความผิดในแต่ละประเทศ ซึ่งจะแยกเปรียบเทียบดังต่อไปนี้ เมื่อพิจารณาจากประเทศเยอรมัน The German Penal Code of 1998³ การรีดเอาทรัพย์สินตามกฎหมายเยอรมันมีการบัญญัติไว้ในมาตรา 253 (1) ซึ่งบัญญัติว่า (1) ผู้ใดบีบบังคับให้บุคคลกระทำการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้ยอมความ หรือละเว้น โดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญให้ร้ายอย่างร้ายแรงและทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้ถูกบังคับหรือแก่บุคคลอื่นเพื่อประทุษร้ายต่อตนเองหรือบุคคลที่สามโดยมิชอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับและเมื่อพิจารณาจากประเทศฝรั่งเศส Penal Code of France 1994⁴ ความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สิน (Black Mail) ในประมวลกฎหมายอาญาของฝรั่งเศสได้บัญญัติไว้ใน Penal Code of France 1994 ซึ่งบัญญัติไว้ใน มาตรา 312-6 และ 312-10 มาตรา 312-6 การแบล็คเมล์ โดยการขู่กรรโชกโดยสมาชิกที่จัดตั้งขึ้นมีโทษจำคุก 20 ปีและปรับ 150,000 ยูโร และมาตรา 312-10 การแบล็คเมล์ คือการกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งลายเซ็น ข้อผูกมัดหรือการสละสิทธิ์ การเปิดเผยความลับ หรือการส่งมอบเงินทุน ของมีค่า หรือทรัพย์สินใด ๆ โดยขู่ว่าจะเปิดเผยหรือได้ความข้อเท็จจริงที่อาจบ่อนทำลายเกียรติยศหรือชื่อเสียงของบุคคล และวรรคท้ายคือ การแบล็คเมล์ มีโทษจำคุก 5 ปี และปรับ 75,000 ยูโร เมื่อพิจารณาจากประเทศอังกฤษ Theft Act 1968⁵ ความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สิน (Black Mail) ในประมวลกฎหมายอาญาของอังกฤษได้บัญญัติไว้ใน Theft Act ค.ศ. 1968 ซึ่งบัญญัติไว้ใน มาตรา 21(3) ดังต่อไปนี้ (3) บุคคลที่มีความผิดฐานแบล็คเมล์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบสี่ปี การกำหนดอัตราโทษจำคุกของแต่ละประเทศนั้น ประเทศไทย ประเทศเยอรมันและประเทศฝรั่งเศส และประเทศอังกฤษ ผู้ศึกษาพบว่ากำหนดอัตราโทษไว้ไม่เท่ากัน แต่ในประเทศเยอรมันและประเทศฝรั่งเศส นั้นมีบทบัญญัติให้ผู้กระทำจะต้องรับโทษหนักขึ้น หากเป็นเหตุฉกรรจ์หรือเป็นสมาชิกที่ร่วมกันกระทำความผิด ซึ่งมีผลกระทบต่อบุคคลจำนวนมาก เช่นในประเทศเยอรมัน หากผู้กระทำความผิดกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญให้ร้ายอย่างร้ายแรง ต้องระวางโทษจำคุกเป็นระยะเวลาไม่เกิน 5 ปี ในประเทศฝรั่งเศส

³The German Penal Code of 1998, Criminal (Strafgesetzbuch, StGB).

https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/englisch_stgb.html.

⁴ Penal Code of France 1994.

https://www.equalrightstrust.org/ertdocumentbank/french_penal_code_33.pdf.

⁵ Theft Act 1968.

<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/60/contents>.

หากการกระทำความผิดฐานแบล็คเมลล์ มีโทษจำคุก 5 ปีและถ้าการแบล็คเมลล์ โดยการขู่กร โขกโดยสมาชิกที่จัดตั้งขึ้นมีโทษจำคุก 20 ปี การกำหนดอัตราโทษของประเทศเยอรมัน และประเทศฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษนั้น ให้ความสำคัญต่อผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชน ทั้งมีการกำหนดโทษจำคุกที่สูงกว่าโทษจำคุกของประเทศไทย

จากการศึกษาปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการรีดเอาทรัพย์สิน (Black Mail) ผู้ศึกษาพบว่ามีข้อเสนอแนะคือ

1. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการรีดเอาทรัพย์สิน (Black Mail) โดยพิจารณาจากบุคคลผู้กระทำความผิด ผู้ศึกษาพบว่าข้อเสนอแนะคือ ควรเพิ่มเติมความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สินเสียใหม่กล่าวคือ กำหนดให้การกระทำความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สินโดยร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไปเป็นเหตุจูงใจ โดยตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 388 บัญญัติว่า “ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่น ให้ยอมให้ หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยผู้ข่มขืนใจจะเปิดเผยความลับซึ่งการเปิดเผยนั้นจะทำให้ผู้ถูกข่มขืนใจหรือบุคคลที่สามเสียหาย จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สิน ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสองแสนบาท” ควรเพิ่ม (1) โดยเพิ่มข้อความดังต่อไปนี้ มาตรา 338 (1) บัญญัติว่า ถ้าการกระทำความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สินได้ร่วมกันกระทำความผิดตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยข่มขืนใจผู้อื่น ให้ยอมให้ หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยผู้ข่มขืนใจจะเปิดเผยความลับซึ่งการเปิดเผยนั้นจะทำให้ผู้ถูกข่มขืนใจหรือบุคคลที่สามเสียหาย จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานร่วมกันรีดเอาทรัพย์สิน

2. ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการรีดเอาทรัพย์สิน (Black Mail) พิจารณาจากเจตนาผู้กระทำความผิดโดยพิจารณาจากการกระทำความผิดเป็นอาชัฟ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะคือ ควรเปลี่ยนแปลงแก้ไข เพิ่มเติมความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สินเสียใหม่กล่าวคือ ควรเพิ่ม (2) โดยเพิ่มข้อความดังต่อไปนี้ มาตรา 338 (2) บัญญัติว่า ถ้าการกระทำความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สินได้กระทำโดยกระทำเป็นอาชัฟ ผู้นั้นต้องระวางโทษ...

3. เปรียบเทียบอัตราโทษของความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สิน (Black Mail) โดยเปรียบเทียบกับประเทศเยอรมัน ประเทศฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะให้เปลี่ยนแปลงโทษเสียใหม่เพื่อให้มีโทษที่หนักขึ้น เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายอาญาของประเทศอังกฤษ Theft Act 1968 ตามมาตรา 21(3) บุคคลที่มีความผิดฐานแบล็คเมลล์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบสี่ปีและกฎหมายอาญาของประเทศฝรั่งเศส Penal Code of France 1994 ตามมาตรา 312-10 การแบล็คเมลล์ มีโทษจำคุก 5 ปี และปรับ 75,000 ยูโร และตามมาตรา 312-6 ถ้าการแบล็คเมลล์ โดยการขู่กร โขกโดยสมาชิกที่จัดตั้งขึ้นมีโทษจำคุก 20 ปีและปรับ 150,000 ยูโร โดยเพิ่มข้อความดังต่อไปนี้ มาตรา 388 บัญญัติว่า “ผู้ใดข่มขืนใจผู้อื่น ให้ยอมให้ หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน โดยผู้ข่มขืนใจจะเปิดเผยความลับซึ่งการเปิดเผยนั้นจะ

ทำให้ผู้ถูกขู่เชื้ญหรือบุคคลที่สามเสียหาย จนผู้ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานริศเอา
ทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท”

มาตรา 338 (1) บัญญัติว่า “ถ้าการกระทำความผิดฐานริศเอาทรัพย์ได้ร่วมกันกระทำความผิด
ตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยข่มขืนใจผู้อื่น ให้ออมให้ หรือยอมจะให้ตนหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ในลักษณะที่เป็น
ทรัพย์สิน โดยผู้เชื้ญว่าจะเปิดเผยความลับซึ่งการเปิดเผยนั้นจะทำให้ผู้ถูกขู่เชื้ญหรือบุคคลที่สามเสียหาย จนผู้
ถูกข่มขืนใจยอมเช่นนั้น ผู้นั้นกระทำความผิดฐานร่วมกันริศเอาทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึง
สิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงหนึ่งล้านบาท”

เอกสารอ้างอิง

Penal Code of France 1994.

https://www.equalrightstrust.org/ertdocumentbank/french_penal_code_33.pdf.

Theft Act 1968.

<https://www.legislation.gov.uk/ukpga/1968/60/contents>.

The German Penal Code of 1998, Criminal (Strafgesetzbuch, StGB).

https://www.gesetze-im-internet.de/englisch_stgb/englisch_stgb.html.